

INSPIRATIE NATUUR
INCLUSIEF BOUWEN

DE GROENE WIG

De groene wig van een
groene oase naar een
groene tsunami!

**NATUUR INCLUSIEF BOUWEN
PARTICIPATIETAFEL**

casus Borne

KORTE GEBIEDS-OMSCHRIJVING

In de volksmond heet het gebied “De groene wig”. Het gebied is als ware een snippertje van het karakter van landgoed 't Twickel dat zich aan overkant van de snelweg A1 bij Borne en Hengelo bevindt. Aan de rand van het gebied loopt een fietspad onder de snelweg door naar het landgoed. Het ligt op het in ontwikkeling zijnde bedrijventerrein De Veldkamp.

In het gebied staat een oude boerderij, wat schuren en wat oude landschapselementen, waaronder een bomenlaan. Ook bevindt zich er een voormalige Joodse begraafplaats. Het idee is dat dit gebied een locatie voor Twente Milieu wordt, waarbij gekeken wordt naar de mogelijkheden om de huidige waarden te versterken.

BORNE

DE GROENE WIG

NATUURINCLUSIEF EN DUURZAAM BOUWEN

In het gebied liggen, ook gezien de huidige waarden, kansen voor natuurinclusief bouwen. Dit wordt onderkend door de gemeenten Borne en Hengelo en Twente Milieu als projectontwikkelaar en mogelijk toekomstig gebruiker.

Naast natuurinclusief spelen voor Twente Milieu ook kansen voor circulair en duurzaam bouwen een belangrijke rol, Twente Milieu richt zich namelijk ook op medewerkers met een achterstand tot de arbeidsmarkt.

Tenslotte vindt Twente Milieu ook sociale duurzaamheid belangrijk. Daarom heeft, onder leiding van Natuur en Milieu Overijssel, een brainstormsessie plaatsgevonden met de gemeenten Borne en Hengelo, Twente Milieu en lokale groene vrijwilligers over de mogelijke invulling van het gebied.

In de werksessie heeft het accent gelegen op natuurinclusief, maar zijn er ook uitstapjes gemaakt naar andere duurzaamheidsaspecten.

De resultaten van deze brainstormsessie worden als aanbevelingen meegegeven aan de gemeenten en projectontwikkelaars. Deze zijn bedoeld als inspiratie voor het vervolgtraject.

BEGIN VANUIT DE HUIDIGE NATUURLIJKE EN CULTUUR-HISTORISCHE BASIS

Het bodem-, water- en ecologisch systeem in het gebied bieden aangrijpingspunten voor de toekomstige ontwikkeling. Het is belangrijk om deze waarden goed te inventariseren, zodat zij een basis vormen voor de nieuwe inrichting.

In het gebied zijn veel mogelijkheden om iets te doen met waterstructuren. Er zijn hoogteverschillen en er is een nabij gelegen vijver. Al het water zou in het gebied kunnen worden vastgehouden (een soort natuurlijke klimaatbuffer). Daarnaast kent het gebied cultuurhistorische waarden, zoals de bestaande bebouwing met laanstructuur en de geruimde voormalige Joodse begraafplaats.

Het is belangrijk deze kwaliteiten goed te inventariseren en als een groene en cultuurhistorische basis mee te nemen in de ontwikkeling.

ZOEK WEDERKERIGHEID MET HET BEDRIJVENTERREIN

Het is interessant om te kijken wat de eventuele komst van Twente Milieu voor het bedrijventerrein betekent en omgekeerd. Twente Milieu kan trekker zijn voor het meer natuurinclusief en duurzaam maken van het bedrijventerrein.

Omgekeerd kan bij ontwikkelingen van het gebied worden nagedacht over voorzieningen voor het bedrijventerrein (bijvoorbeeld een buitenterras met horeca), waardoor mensen een gezonde en groene lunchervaring hebben.

DENK NA OVER DE RELATIE MET DE A1

De groene wig grenst aan de A1 en is een zichtlocatie. In grote delen van het gebied ervaar je continu de weg. Het zou mooi zijn als het groene en duurzame karakter van de groene wig ook uitstraalt naar de A1. Gedacht kan worden een combinatie van aarden gebouwen en combinatie met zonnepanelen

richting de A1. Ook kan het gebied een soort stepping stone worden naar het landgoed 't Twickel aan de overkant van de A1. Dit kan door een wandelpad door het gebied met een doorloop via de fietstunnel onder A1. Dit maakt het gebied een poort naar landgoed 't Twickel.

Hierbij zou het goed zijn de locatie onderdeel te maken van het wandel- en fietsrouten netwerk in Twente.

Ook kan een uitzichttoren in de groene wig geplaatst worden, zodat men de nabijheid van 't Twickel echt kan ervaren.

DENK BREDER DAN NATUUR-INCLUSIEF

Naast kansen op natuurinclusief zou het goed zijn om ook andere duurzaamheidsaspecten goed te integreren. Denk aan circulariteit en energie. Kijk of er een goed concept te vinden is voor het geheel, zodat ook andere partijen zich positief betrokken voelen bij het gebied (placebranding). Ook kan Twente Milieu op deze locatie voorlichting bieden over duurzaamheid in partnerschap met anderen. Een circulair en energieneutraal gebouw kan dienen als expositieruimte waar voorlichtingen gegeven worden. Het kan tevens inspiratie bieden voor anderen op het bedrijventerrein.

De locatie kan als ware een soort duurzaamheidshub worden voor Twente.

DOEN MET GROEN

De locatie moet zichtbaar maken wat je kunt doen met groen door zichtbaar te maken wat bedrijven en bewoners kunnen doen in het kader van vergroening. Ook kan een deel van het gebied een moestuinachtige functie krijgen, waarbij werkervaringsplekken worden gecreëerd. Doen met groen kan ook duidelijk worden gemaakt door tal van maatregelen als:

- Alle (nieuwe) daken groen.
- Daar waar ruimte is wilde en inheemse bloemen planten (bijenlint).
- Één gebouw helemaal bekleden met groen.
- Zonwering door leilindes.
- Bouwen met hout / vlas (embodied energy).
- Bijenschans aanleggen met

meidoorn en sleedoorn.

- Aanpassen fietstunnel (fauna vriendelijk maken).
- Vleermuiskelder; vleermuizen eten de vlinders van de eikenprocessierups.

GEEF MENSEN GROENE KRACHT

Interessant is dat vanuit sociale duurzaamheid de locatie ook kansen biedt. Enerzijds kan dit voor werknemers of nieuwe diensten van Twente Milieu zelf. Anderzijds kan het doordat het gebied “groene” diensten biedt voor anderen:

- Het gebied kan werkervaringsplaatsen bieden op een aan te leggen moestuin of voedselbos. Dit kan ook in combinatie met vrijwilligers voor het beheer, die op basis van wederkerigheid gebruik kunnen maken van voorzieningen.

De levensmiddelen kunnen worden gebruikt bij een lunchvoorziening voor werknemers op het bedrijventerrein en recreanten op weg naar 't Twickel. Dit kan door het geheel een soort Twents erf te maken.

- De locatie als een soort multifunctionele accommodatie, waarbij anderen (bijvoorbeeld bovenstaande vrijwilligers) ook gebruik kunnen maken van de faciliteiten. Ook kan er gedacht worden aan functies voor mensen die werken op het bedrijventerrein, bijvoorbeeld een groene kinderopvang.

GROENE EN DUURZAME TIPS

Naast bovenstaande ingrediënten kan worden gedacht aan allerlei duurzame en groen kansen:

- Er zijn enkele gebouwen (cultuur-

historisch niet interessant en lastig herbruikbaar) die mogelijk gesloopt worden. Kijk of het mogelijk is om materialen van deze gebouwen te hergebruiken in het gebied.

- Windmolens plaatsen in het gebied. Wellicht een klein model, zoals het model bij Markelo.
- Houtbescherming (gebouwen) met ‘schimmel’ biofinish. Hierdoor krijgt het hout een zwarte kleur (typisch Twents).
- Energieopslag in de vijver; zowel het onttrekken als het toevoegen van warmte; Bijkomend voordeel;

je kunt gegarandeerd schaatsen in de winter.

- Maak het gebied autoluw en minimaliseer het ruimtegebruik voor parkeren.
- Beperk de hoeveelheid ondoorlatend verhard oppervlak.
- Natuurinclusief verlichten.
- Bouw energiepositief.
- Zonne-energie middels panelen in ramen.

Het gebied biedt kansen voor een icoon op het gebied van natuurinclusiviteit en duurzaamheid en kan daarmee het visitekaartje worden van Twente Milieu. Dit kan echter alleen als ook anderen zich (mede)-eigenaar voelen van deze ontwikkeling. Dit geldt zeker voor de verschillende aandeelhouders van Twente Milieu (*acht gemeenten*).

Het zou mooi zijn als zij zich ook echt verbonden voelen met de ontwikkelingen. Een dergelijke ontwikkeling vraagt om samenwerking tussen bewoners, bedrijven en overheden.

Zo gaat de groene wig van een groene oase naar een groene tsunami!

natuur en milieu **overijssel**

**DUUR
ZAAM
DOOR**